

TANTÁRGY: 12 ZENEI INFORMATIKA
ALAPSZAK MEGNEVEZÉSE: ELŐADÓMŰVÉSZET
VÉGZETTSÉGI SZINT: ALAPFOKOZAT (baccalaureus, bachelor; rövidítve: BA)

TÖRZSTANTÁRGY
Felelős szervezeti egység: Mediális Intézet
TANTÁRGYFELELŐS: Vidovszky László egyetemi tanár Foglalkoztatás: első helyen teljes munkaidőben foglalkoztatott (AT)
A tárgyat oktató: Vidovszky László egyetemi tanár Foglalkoztatás: első helyen teljes munkaidőben foglalkoztatott (AT)
A tárgyat oktató: Szigetvári Andrea egyetemi adjunktus Foglalkoztatás: részmunkaidőben foglalkoztatott (AE)

Kreditérték: 2
Oktatott félévek száma: 2
Heti óraszám: 2
Értékelés módja: Vizsga
Választható

01. A SZAKINDÍTÁSI DOKUMENTUMOKBAN TALÁLHATÓ TANTÁRGYLEÍRÁS:

Zenei informatika

A zenei informatika létrejöttét mindenekelőtt az elektronikus (elektroakusztikus) zeneszerzői gyakorlat és a köré épülő kutatások és kutatóközpontok tették lehetővé. Bár a mai felhasználás az elektroakusztikus zene eredményeit nagy mértékben kommercializálta, az eljárások és az új hangzásvilág ismerete nélkül ezt a területet nem lehet tárgyalni. A tantárgy elsősorban a II. világháború utáni experimentális stúdióitól napjaink számítógépes zenei stúdióinak eredményeivel ismerteti meg a hallgatókat, de tárgyaljuk ennek a zenének a populáris zenére gyakorolt hatását is. A kiemelkedő alkotók mellett a legfontosabb zenei műhelyek történetét és eredményeit is vizsgáljuk.

A tantárgy leírása:

Technikai előzmények: elektronikus hangkeltő eszközök (telharmónium, Theremin, Ondes Martenot stb.). Korai irányzatok (bruitizmus). Musique concrète (G.R.M, Pierre Schaeffer). Elektronische Musik (WDR, Karlheinz Stockhausen; RAI, Luciano Berio; Princeton-Columbia, Milton Babbitt; UPIC, Iannis Xenakis; CCRMA, John Chowning; IRCAM, Pierre Boulez). Elektroakusztikus műfajok: szalagzene, akusztikus zene, elő elektronika, interaktív zene. Számítógépes zeneszerzés. Számítógépes hangfeldolgozás és zeneelmélet. Az elektroakusztikus és számítógépes zene hatása a hangszeres zenére (Ferneyhough, Grisey, Lachenman.). Spektromorfológia (Denis Smalley).

Irodalom

- Bahn Curtis: Musical Fractals: Some Compositions Realized at BBCM
- Dodge, C.: Computer Music, Schirmer Books, 1985 - darableírások
- Harvey, J.: In Quest of Spirit - Thoughts on Music, University of California Press 1999
- Roy, S.: Functional and Implicative Analysis of Ombre Blanche
- Schaeffer, P.: La musique concrète, PUF, Paris 1967
- Schaeffer, P.: Traité des objets musicaux, Seuil, Paris
- Smalley, D.: The Analysis of Electronic Music: Introduction
- Smalley, D.: Spectromorphology
- Stockhausen, K. Komposition 1953 Nr. 2 (Analyse der Studie I.) in: Texte, Band 2. Verlag

<p>DuMont, Köln</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stockhausen, K. Studie II. in: Texte, Band 2. Verlag DuMont, Köln • Stockhausen, K. Gesang der Jünglinge: Analyse in: Texte, Band 2. Verlag DuMont, Köln • Vandenheede, J. Ritual Melodies - documentation • Wishart, T.: On Sonic Art, Harwood Academic Publishers 1998 <p>Számítógépes kottaszerkesztés</p> <p>A zenei informatika elterjedése - hasonlóan a szövegszerkesztők megjelenéséhez – nem sorvasztotta el, hanem épp ellenkezőleg fellendítette a kottakiadást. Ma már számos zenei együttes, intézmény saját maga állítja elő és terjeszti az előadásaihoz szükséges kottaanyagokat, elsősorban helyi jelentőségű vagy beszerezhetetlen anyagok esetében. Tekintettel arra, hogy a kottaszerkesztés néhány standard program használatára korlátozódik, továbbá a kottaleíró nyelvek igen bonyolult eljárásokat tartalmaznak, a tantárgy elsősorban a mindennapi gyakorlat szempontjából oktatja a számítógépes kottaszerkesztést. A képzés alapjául a Coda cég Finale® elnevezésű programja szolgál, kitekintéssel az újabb elterjedő más alkalmazásokra (Sibelius, Igor)</p> <p>A tantárgy leírása: A kottakészítés szerzői jogi lehetőségei és korlátai. Kottagrafikai alapismeretek. Hangjegyek, előadási jelek, szöveges utasítások szerepe. Zenei műszavak. Hagyományos és modern hangjegyírás. Ütőhangszeres kottairás, gitártabulatúra. Kottaadatok bevitele. MIDI és kottagrafika. Korrektúra készítése. Szöveg és kotta (Text, Lyrics). Vokális zene szerkesztése. Ismétléses szerkezetek szerkesztése és lejátszása. Ütemszámolás, próbajelek. Polifonikus megjelenítés. Layerek. Partitúra és szólamszerkesztés főbb szempontjai.</p> <p>Az oktatás elméleti és gyakorlati részből áll. Az ismereteket önállóan készített, valamennyi tárgyalt eljárást tartalmazó kottarészlet vagy rövidebb tétel elkészítése alapján ellenőrizzük.</p> <p><i>Irodalom</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sibelius – kézikönyv, on-line anyagok
--

02. A TANTÁRGY ÁLTALÁNOS CÉLJA ÉS SPECIFIKUS CÉLKITŰZÉSEI, VALAMINT A MEGSZERZENDŐ KOMPETENCIÁK FELSOROLÁSA

Általános cél: a számítógép zenei alkalmazásainak alapszintű ismerete, egyéni érdeklődés alapján egyes területek részletesebb vizsgálata. Ez utóbbi a számítógépes kottairástól a digitális jelfeldolgozásig (hangtechnikai ismeretek). Kívánatos, hogy legalább egy területen a hallgató önálló munkára alkalmas szinten sajátítsa el az informatikai ismereteket.

03. FELTÉTELEZETT TUDÁSANYAG, ELŐKÉPZETTSÉGI SZINT

A számítógép használatának általános szintű ismerete a menürendszer általános felépítése, jellemző tulajdonságai. Műveletek file-okkal (Open, Save, Close, New), szerkesztési ismeretek (Cut, Copy, Paste), ablakkezelés, szövegszerkesztési alapismeretek (Word), nyomtatás, internet-használat, keresés, le- és feltöltés.

04. A TANTÁRGY TARTALMA ÉS SZEMESZTERENKÉNTI BONTÁSA ILL. A SZEMESZTERENKÉNT 15 HETES ANNOTÁCIÓ

1. szemeszter:

1. Technikai előzmények: elektronikus hangkeltő eszközök (telharmónium, Theremin, Ondes Martenot stb.).
2. Korai irányzatok (bruitizmus). Musique concrète (G.R.M, Pierre Schaeffer).
3. Elektronische Musik (WDR, Karlheinz Stockhausen; RAI, Luciano Berio; Princeton-Columbia, Milton Babbitt; UPIC, Iannis Xenakis; CCRMA, John Chowning; IRCAM, Pierre Boulez).
4. Elektroakusztikus műfajok: szalagzene

<p>5. Elektroakusztikus műfajok: akusztikus zen. 6. Elektroakusztikus műfajok: élő elektronika. 7. Elektroakusztikus műfajok: interaktív zene. 8. Számítógépes zeneszerzés I. 9 Számítógépes zeneszerzés II. 10 Számítógépes hangfeldolgozás. 11 Számítógépes zeneelmélet. 12 Az elektroakusztikus és számítógépes zene hatása a hangszeres zenére (Ferneyhough, Grisey, Lachenman.). 13 Spektromorfológia (Denis Smalley). 14 Jelenkori irányzatok és tendenciák 15 Záródolgozat</p> <p>2. szemeszter:</p> <p>1. A kottakészítés szerzői jogi lehetőségei és korlátai. 2. Kottagrafikai alapismeretek. 3. Zenemű felépítésének a szerkezete. Ütemtípusok. Szabályos és szabálytalan ütemek. 4. Hagyományos és modern hangjegyzírás. Ütőhangszeres kottairás, gitártabulatúra. 5. Kottaadatok bevitele. MIDI és kottagrafika. 6. Előadási jelek, szerzői utasítások. 7. Segédjelek. Rejtett jelek. 8. Korrektúra készítése. 9. Szöveg és kotta (Text, Lyrics). Vokális zene szerkesztése. 10. Ismétléses szerkezetek szerkesztése és lejátszása. Ütemszámozás, próbajelek. 11. Polifonikus megjelenítés. Layerok. 12. Partitúra és szólamszerkesztés főbb szempontjai. 13. Kész kottaszöveg formázása. Lapozás. 14. Plug-in használata. 15. Záródolgozat.</p>
<p>05. ÓRARENDI-OTTHONI TERHELÉS ARÁNYA</p>
<p>1:2</p>
<p>06. SZEMESZTER ALATTI ELLENŐRZÉS MÓDJA</p>
<p>Jelenléti ív, munkanapló</p>
<p>07. VIZSGA KÖVETELMÉNYEK ILLETVE SZIGORLATI TÉTELSOROK, VAGY ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEK</p>
<p>Beszámoló (záródolgozat), szakszövegek egyéni feldolgozása. Szöveges részt is tartalmazó partitúra oldal egyéni elkészítése. Helyszínen: egyszerűbb kottaszerkesztési feladatok adott időn belüli elkészítése.</p>
<p>08. A KÖTELEZŐ, ILLETVE AJÁNLOTT JEGYZETEK /IRODALOM JEGYZÉKE</p>

Bahn Curtis: Musical Fractals: Some Compositions Realized at BBCM
 Dodge, C.: Computer Music, Schirmer Books, 1985 - darableírások
 Harvey, J.: In Quest of Spirit - Thoughts on Music, University of California Press
 1999
 Roy, S.: Functional and Implicative Analysis of Ombre Blanche
 Schäffer, P.: La musique concrète, PUF, Paris 1967
 Schäffer, P.: Traité des objets musicaux, Seuil, Paris
 Smalley, D.: The Analysis of Electronic Music: Introduction
 Smalley, D.: Spectromorphology
 Stockhausen, K. Komposition 1953 Nr. 2 (Analyse der Studie I.) in: Texte, Band 2.
 Verlag DuMont, Köln
 Stockhausen, K. Studie II. in: Texte, Band 2. Verlag DuMont, Köln
 Stockhausen, K. Gesang der Jünglinge: Analyse in: Texte, Band 2. Verlag DuMont,
 Köln
 Vandenheede, J. Ritual Melodies - documentation
 Wishart, T.: On Sonic Art, Harwood Academic Publishers 1998
 Computer Music Journal, MIT Press;
 Electronic Musician,
 Sibelius – kézikönyv, on-line anyagok

09. A TANTÁRGY TÁRGYI SZÜKSÉGLETEI ÉS ELLÁTOTTSÁGA

Számítógépes laboratórium, min. 6 munkaállomással, oktatáshoz szükséges programok. (Adott)

10. TANTÁRGYI VONATKOZÁSÚ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK KUTATÁSOK KÖVETÉSÉNEK MÓDSZERE

Internetes keresés, a tantárgyhoz kapcsolódó új publikációk, adatbázisok figyelése, alkalmazása. Kapcsolattartás társintézményekkel.

11. A TÁRGY MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI MÓDSZEREI, FEJLESZTÉSI POLITIKÁJA

Önálló kutatások, a fejlesztések folyamatos nyomon követése.

12. KIMENETI KÖVETELMÉNYEK

Lásd a 07. pontban